

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 10/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s.**, Šoltésovej 2, Bratislava, IČO 36 865 265, správkyne konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., Šoltésovej 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista JUDr. Viktor Ewerling, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 3 K 5/2014-589 z 9. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 K 5/2014-589 z 9. augusta 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v právnej veci [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (veriteľ'a), o jeho návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (dlžníka), okresný súd uznesením č. k. 3 K 5/2014 z 24. júna 2014 začal konkurzné konanie proti dlžníkovi a uznesením č. k. 3 K 5/2014 z 22. decembra 2014 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, ustanovil správkyňu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]; vyzval veriteľ'ov dlžníka, aby v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky spôsobom podľa § 28 a § 29 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení účinnom v danom čase (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) v jednom rovnopise u správcu na adrese jeho kancelárie a v jednom rovnopise na okresnom súde; otvoril malý konkurz a správkyňa uložil povinnosť bez zbytočného odkladu informovať o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka jeho známých veriteľov, ktorí majú zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v iných členských štátoch Európskej únie ako v Slovenskej republike spôsobom v zmysle čl. 40 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní. Správkyňa [REDAKOVANÉ] zvolala 1. schôdzu veriteľov v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu na 7. apríl 2015 o 10.00 h v sídle svojej kancelárie.

3. Uznesením č. k. 3 K 5/2014 z 10. apríla 2015 okresný súd odvolal z funkcie správkyňu [REDAKOVANÉ] a ustanovil do funkcie správkyne sťažovateľku.

4. Okresný súd, vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do konania prvej schôdze veriteľov vo veci vyhlásenia konkurzu na majetok fyzickej osoby – nepodnikateľa (ďalej aj „vyhláška č. 665/2005 Z. z. v znení účinnom do 28. februára 2017“), uznesením č. k. 3 K 5/2004 z 26. mája 2015 určil [REDAKOVANÉ] paušálnu odmenu za výkon funkcie vo výške 663,88 eur.

5. Dňa 27. apríla 2022 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na zrušenie konkurzu po splnení konečného rozvrhu výťažku (§ 102 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), v ktorom uviedla, že v konaní bol speňažený všetok majetok zapísaný v súpise oddelenej podstaty zabezpečenej veriteľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorej zabezpečená pohľadávka bola uspokojená ešte v roku 2015, ako aj majetok zapísaný v súpise všeobecnej podstaty nezabezpečených veriteľov, ktorých nezabezpečené pohľadávky boli uspokojené v roku 2022 z konečného výťažku pre nezabezpečených veriteľov po odpočítaní celkovej sumy pohľadávok proti podstate predstavujúceho sumu 24 377,73 eur, s tým, že medzi pohľadávky proti podstate (v celkovej sume 21 554,06 eur) sťažovateľka zaradila aj paušálnu náhradu nákladov za vedenie kancelárie podľa § 24b vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. marca 2017 (ďalej aj „vyhláška č. 665/2005 v znení účinnom od 1. marca 2017“), za obdobie marec 2017 až december 2017, január 2018 až december 2018 a január 2019 až jún 2019 v celkovej výške 3 360 eur.

6. Napadnutým uznesením (zverejneným v Obchodnom vestníku 17. augusta 2022) okresný súd návrh sťažovateľky na zrušenie konkurzu zamietol. Okresný súd, vychádzajúc z toho, že účelom konkurzného konania je uspokojenie veriteľov v čo najvyššej možnej miere, konštatoval, že pri zrušení konkurzu po splnení konečného rozvrhu súd skúma okrem toho, či bol proces schvaľovania dodržaný, aj to, či došlo k speňaženiu všetkého majetku nachádzajúceho sa v konkurznej podstate a či následný výťažok bol pomerne rozvrhnutý medzi veriteľov, ktorých pohľadávky boli zistené. Jednou zo skúmaných podmienok pri zrušení konkurzu po splnení konečného rozvrhu výťažku je teda aj odvodená podmienka, či v konkurznej podstate neostal zvyšný majetok, ktorý by mohol slúžiť na uspokojenie veriteľov, čo však v danom prípade nebolo preukázané.

7. Okresný súd poukázal na to, že paušálna náhrada nákladov za vedenie kancelárie ako osobitný prípad určenia odmeny správcu bola do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedená vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2017 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 25/2017 Z. z.“), s účinnosťou od 1. marca 2017, a to v nadväznosti na novelizáciu zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorého § 206f ods. 1 obsahujúci prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. marca 2017 ustanovuje, že konania začaté pred 1. marcom 2017 sa dokončia podľa právnych predpisov účinných do 28. februára 2017.

8. V tomto konkurznom konaní súd postupuje podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2015.

9. Otázkou aplikácie ustanovení vyhlášky č. 25/2017 Z. z. sa zaoberal už ústavný súd v uznesení č. k. III. ÚS 534/2017 z 11. septembra 2017 a napriek tomu, že skutkový stav, z ktorého rozhodnutie ústavného súdu vychádzalo, nie je totožný s danou vecou, pretože sa týka iného druhu odmeny správcu v konkurznom konaní, je právny záver ústavného súdu, že «právna norma obsiahnutá v § 206f ods. 1 zákona o konkurze používa kategóriu „právne predpisy účinné do 28. februára 2017“, nie kategóriu „ustanovenia tohto zákona účinné do 28. februára 2017“, čo nepochybne vôbec nevyklučuje záver, že použitý pojem má na mysli nielen ustanovenia zákona o konkurze účinné do 28. februára 2017, ale aj ustanovenia iných právnych predpisov regulujúcich práva a povinnosti účastníkov konkurzného konania účinných do 28. februára 2017. Obzvlášť odôvodnený je takýto záver pre vzťah zákona o konkurze a právnych predpisov majúcich k nemu vykonávací vzťah (to je práve vyhláška účinná od 1. marca 2017).», uvedený v bode 25 jeho uznesenia aplikovateľný aj na daný prípad.

10. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd dospel k názoru, že sťažovateľke neprináleží nárok na paušálnu náhradu nákladov za vedenie kancelárie podľa § 24b vyhlášky č. 665/2005 Z. z. v znení účinnom od 1. marca 2017, keďže medzi pohľadávky proti podstate neoprávnene zaradila paušálnu náhradu nákladov za vedenie kancelárie. Keďže došlo k vyplateniu paušálnej náhrady nákladov za vedenie kancelárie, na ktorú sťažovateľka nemá nárok, je povinná vyplatenú náhradu vrátiť do konkurznej podstaty a tento zvyšný výťažok rozdeliť pomerne medzi veriteľov.

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že napadnuté uznesenie okresného súdu je arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a nezákonné, pretože okresný súd v danom prípade nesprávne aplikoval § 206 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, poukazujúc na novelizované znenie vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, účinné od 1. marca 2017 (uskutočnené vyhláškou č. 25/2017 Z. z.). Na podporu svojich argumentov sťažovateľka poukázala

na viacero rozhodnutí iných okresných súdov, ktoré návrhom správcom na zrušenie iných konkurzov po splnení konečného rozvrhu výťažku vyhovel, ako aj na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 469/2021-38 z 3. februára 2022. V kontexte uvedeného je sťažovateľka presvedčená, že zo strany okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva podnikat', ako aj základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 3 K 5/2014-589 z 9. augusta 2022 o zamietnutí návrhu sťažovateľky na zrušenie konkurzu po splnení konečného rozvrhu výťažku (body 6 až 10), proti ktorému nie je prípustný žiadny opravný prostriedok (§ 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

13. Napadnuté uznesenie okresného súdu sťažovateľka považuje za arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a nezákonné, čo odôvodňuje nesprávnou aplikáciou § 206 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom na daný prípad vo vzťahu k nároku sťažovateľky na paušálnu náhradu nákladov za vedenie kancelárie ako osobitného prípadu určenia odmeny správcu podľa § 24b vyhlášky č. 665/2005 Z. z. v znení účinnom od 1. marca 2017 (bod 11).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu:

14. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) v žiadnom prípade nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

15. Dodržiavanie ústavy orgánmi verejnej moci však nemožno vzťahovať len na strohé rešpektovanie jej jednotlivých článkov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, čo sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na interpretáciu právnych noriem týkajúcich sa konkurzu a reštrukturalizácie (porovnaj ĎURICA, M. *Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii*. 3. vydanie. Bratislava : EUROKODEX, s. r. o., 2012. s. 6; m. m. tiež rozhodnutia ústavného súdu PL. ÚS 21/08, II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96/07).

16. Účelom konkurzného konania je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku. Naplnenie tohto cieľa vyžaduje spravidla riešenie väčšieho množstva skutkových a právnych otázok spojených so zistením a zabezpečením majetku patriaceho do konkurznej podstaty, jeho speňažením, zistením a následným uspokojením pohľadávok konkurzných veriteľov, riešením incidenčných sporov a pod. (III. ÚS 341/2017).

17. Požiadavka ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na právnu úpravu zrušenia konkurzu podľa § 102 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Rozhodnutiu všeobecného súdu musí preto predchádzať taký jeho postup, ktorý zodpovedá garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 230/03).

18. Neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

19. Vo všeobecnosti možno povedať, že postavenie správcu v konkurznom konaní, jeho správcovskú činnosť, práva a povinnosti upravuje okrem zákona o konkurze a reštrukturalizácii aj zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Správca, ktorým môže byť len fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná v zozname správcov, je povinný (okrem iného) vykonávať správcovskú činnosť s odbornou starostlivosťou, s využitím všetkých svojich skúseností a odborných vedomostí. Správca je v podstate podnikateľom vykonávajúcim činnosť správcu za odmenu. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii diferencuje odmenu správcu v závislosti od druhu insolvenčného konania (podľa druhej, tretej a štvrtej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii), ako aj štádia toho-ktorého insolvenčného konania. Podľa ustanovení druhej časti zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 11 a nasl.) predbežný správca má nárok na odmenu a aj správcovi patrí paušálna odmena do konania prvej schôdze veriteľov, resp. odmena za výkon funkcie správcu po konaní prvej schôdze veriteľov určená ako percento z výťažku. Základným účelom speňažovania majetku podliehajúceho konkurzu je získať čo najvyšší výťažok v čo najkratšom čase s vynaložením čo najnižších nákladov (§ 91 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), so zreteľom na dosiahnutie maximálneho možného uspokojenia veriteľov úpadcu. Podrobnosti o týchto odmenách, ako aj osobitné prípady určenia odmeny správcu upravuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20. Podľa názoru ústavného súdu výklad a uplatnenie § 206f ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na zrušenie konkurzu po splnení konečného rozvrhu výťažku nie sú svojvoľné ani nepopierajú účel a zmysel právnych noriem (predpisov) regulujúcich odmenu správcu v konkurznom konaní.

21. Ústavný súd nevidí žiaden dôvod, aby sa odklonil od právnych záverov, ku ktorým dospel vo svojom predchádzajúcom uznesení č. k. III. ÚS 534/2017-8 z 11. septembra 2017 (bod 9), v ktorom zároveň konštatoval, že „aplikačný záber § 206f ods. 1 zákona o konkurze nie je podmienený štádiom prebiehajúceho konkurzného konania konfrontovaného so zmenou právnej úpravy účinnou od 1. marca 2017. Z tohto hľadiska potom nie je rozhodujúca ani povaha súdne uplatňovaného práva oprávneného subjektu pre záver o tom, že sa na rozhodovanie o ňom uplatní právna úprava účinná do 28. februára 2017. Výnimkou by mohli byť iba prípady uvedené v nasledujúcich odsekoch § 206f zákona o konkurze“, čo však nie je prípad sťažovateľky.

22. Aj v prejednávanej veci je významným výkladovým faktorom nadväznosť novelizácie vyhlášky č. 665/2005 Z. z. v znení účinnom do 28. februára 2017 vyhláškou č. 25/2017 Z. z. účinnou od 1. marca 2017, vo vzťahu ku ktorej dôvodová správa explicitne uvádza, že „návrh vyhlášky sa predkladá v nadväznosti na zákon z 29. novembra 2016, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov“, čo bola novelizácia zákona o konkurze a reštrukturalizácii uverejnená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 377/2016.

23. K rovnakému záveru o ústavne súladnom výklade § 206f ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii dospel ústavný súd aj vo svojom uznesení č. k. IV. ÚS 672/2018-17 zo 6. decembra 2018, v ktorom iná sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv a slobôd rozhodnutím iného okresného súdu týkajúcim sa iného druhu odmeny správcu konkurznej podstaty.

24. Nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 469/2021-38 z 3. februára 2022, na ktorý poukázala sťažovateľka na podporu svojich argumentov o porušení jej základných práv a slobôd, sa s uvedenou skoršou judikatúrou ústavného súdu nijako nevysporiadal.

25. Z dôvodovej správy k vyhláške č. 25/2017 Z. z. vyplýva, že zavedením paušálnej sumy náhrady nákladov za vedenie kancelárie ako osobitného prípadu určenia odmeny správcu do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonodarca sledoval zjednotenie rôznorodnej praxe účtovania takýchto nákladov ako pohľadávok proti podstate s tým, že návrh vyhlášky je v súlade s ústavou, ústavnými zákonmi, rozhodnutiami ústavného súdu, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, a zákonmi a súčasne je v súlade aj s právom Európskej únie.

26. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že o súlade nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a so zákonmi, rozhoduje ústavný súd v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy, pričom medzi procesne legitimované subjekty na podanie návrhu na začatie konania patrí aj súd v súvislosti s prejednávanou vecou [§ 74 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Takýto návrh ústavnému súdu podaný nebol.

27. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nepatrí právo sporovej strany, resp. účastníka konania dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sama predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

28. Okrem toho keďže ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 574/2013, IV. ÚS 610/2021).

29. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)], zveruje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám) a od 1. januára 2021 aj Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky (§ 8a ods. 4), keď im okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, IV. ÚS 672/2018, I. ÚS 189/2021, IV. ÚS 610/2021). To platí aj v prípadoch, keď proti rozhodnutiam najnižšej inštancie nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Ani v tomto prípade sa ústavný súd nemení nielen na odvolaciu inštanciu, ale ani na zjednocovateľa judikatúry všeobecných súdov. Oprávnenie odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov patrí plénu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho kolégiám, ako aj plénu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, pretože ich úlohou je chrániť okrem iného aj legitímne očakávania sporových strán, resp. účastníkov súdnych konaní.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny napadnutým uznesením okresného súdu:

31. Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (čl. 35 ods. 1 ústavy). Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a vykonávať inú hospodársku činnosť (čl. 26 ods. 1 listiny).

32. Základné právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Toto právo sa priznáva každej osobe. Prostredníctvom práva na podnikanie sa zaručuje možnosť vykonávať hospodársku činnosť tam, kde existuje ekonomická konkurencia, ako aj tam, kde ekonomická konkurencia neexistuje (PL. ÚS 7/96). Sloboda podnikania chráni podnikateľskú iniciatívu – slobodu získať dobrá (PL. ÚS 13/2012). Podstatou základného práva na podnikanie, ako aj práva uskutočňovať inú zárobkovú činnosť je slobodný výkon hospodárskej činnosti pre účely dosahovania zisku (PL. ÚS 1/2012).

33. V posudzovanom prípade medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom základného práva sťažovateľky (právnickej osoby) podnikateľ neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

34. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu